

ÖREBRO UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR NATURVETENSKAP

UTBILDNINGSPLAN

PROGRAMMET FÖR EKOLOGISK TURISM, 80 POÄNG **Ecological Tourism Programme, 80 points**

Utbildningsprogrammet inrättades den 13 maj 2005 av fakultetsnämnden för medicin, naturvetenskap och teknik. Utbildningsplanen är fastställd senast den 16 juni 2005.

1 ALLMÄNT

Utbildningen omfattar 80 poäng (två års heltidsstudier) och leder fram till en yrkeshögskoleexamen. Ekologisk turism grundar sig på att den ekologiska och sociala bärkraften skall vara styrande i en verksamhet som bygger på aktiviteter och upplevelser i naturen. Detta förutsätter att systemen för turism tar ansvar och hänsyn till levande och till kulturaspekter. De turismssystem som planeras från dessa aspekter kan bli ett skydd för unika natur- och kulturmiljöer.

Den del av turismen som ökar mest både internationellt och nationellt är den ekologiska turismen (naturturismen). Redan 1994 var det naturintresset som var skälet till resan hos 260 miljoner resenärer av totalt 528 miljoner. Ökningen har fortsatt vilket lett till att, på grund av att man tidigare inte tagit hänsyn till det växande och det levande, miljöslitaget regionalt, nationellt och internationellt nått nivåer där naturresurser som varit turismens bas har förbrukats. Kraven på ökad kompetens för att utveckla och driva hållbara turismssystem har givetvis ökat i samma takt. Särskilt viktigt är det att kunna göra ekologiska helhetsbedömningar som kopplas till åtgärder och miljöcertifieringar i ett sammanhållet system. Självfallet är det också viktigt att ha insikt i turismbranschen och grundläggande kunskaper i entreprenörers villkor. Detta är en förutsättning för fortsatt hållbar turismnäring och en nödvändighet i den fortsatta utvecklingen av svensk och internationell turism.

Efter genomgången program finns det goda möjligheter att fördjupa sig ytterligare inom ämnesområdet.

2 UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för grundläggande högskoleutbildning

Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,

- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

(1 kap. 9 § högskolelagen [HL])

2.2 Mål för yrkeshögskoleutbildning

Utöver de allmänna målen i 1 kap. 9§ HL skall studenten för att få en yrkeshögskoleexamen ha

- relevanta ämneskunskaper i en sådan omfattning som fordras för att förstå och kunna tillämpa de teoretiska grunderna för det yrkesområde som utbildningen avser,
- kunskapsmässiga förutsättningar att använda kända metoder inom yrkesområdet, och
- sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna arbeta inom det yrkesområde som utbildningen avser.

(bilaga 2 högskoleförordningen [HF])

Örebro universitet har dessutom följande mål med utbildningen. Den studerande skall efter avslutad utbildning ha tillägnat sig praktisk och teoretisk kunskap för att kunna utveckla ekologiska turismssystem genom att:

- vara införstådd med nationella och regionala miljömål,
- ha förmåga att utveckla hållbara verksamheter inom turism utgående från ekologiska principer,
- ha insikt om sambanden mellan natur- och kulturvärden,
- ha insikt om turismnäringen och dess utvecklingstrender nationellt och internationellt,
- vara införstådd, praktiskt och teoretiskt, med turismbranschens olika yrkesroller, samt
- kunna verka internationellt

3 UTBILDNINGEN

3.1 Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll

Utbildningen omfattar 80 poäng varav 30 poäng kan tillgodoräknas vid vidare studier inom ämnet miljövetenskap. Utbildningen är yrkesinriktad mot ekologisk turism och genomförs i samverkan med offentlig förvaltning, näringslivet och dess branschorganisationer. Under det första året ges en orientering om naturens funktion i form av landskapsekologi, förekomst av miljöstörningar och hur de verkar samt svensk och internationell miljölagstiftning. Året avslutas med verksamhetsförlagda studier, som med fördel kan förläggas inom den europeiska unionen, vilket också ger möjligheter till språkträning.

Under det andra året sker en specialisering i form av kurser inom områdena ekologi och turism, kulturlandskap och deras historia, konsten att presentera och framställa fakta samt att kommunicera med olika marknader. Under utbildningen ges också kunskaper om planering och genomförande av projekt.

3.2 Kurser som ingår i programmet

Miljövetenskap A, landskapet 1, 5 poäng

Kursen behandlar landskapets struktur och grundelement, samt hur de förhåller sig till varandra. Viktiga moment är egenskaperna hos berggrund och mark samt hur sådana yttre förutsättningar avspeglas i de ekologiska systemen. De biologiska samhällenas organisation i form av sambanden mellan arter och miljöer belyses, liksom deras växelverkan med icke levande delar av systemen. Verktyg för att hantera information om landskapets kvalitativa och kvantitativa egenskaper introduceras, liksom principer för bevarande av arter.

Förutom de teoretiska delarna tränas den studerande i att från storskaliga egenskaper i miljön kunna sluta sig till dess huvudsakliga kvalitativa karakteristika och funktioner. Som hjälpmedel för att förstå hur förändringar av en egenskap återverkar på andra ges också en första insikt i verktyg som används för att hantera förändringar i tid och rum på en praktisk nivå.

Miljövetenskap A, miljö kemi 1, 5 poäng

Grundläggande kemi belyses med utgångspunkten i kemiska processer i gränzonen mellan biologiska och geologiska fenomen (biogeokemi) och hur dessa kan störas genom samhällets aktiviteter, inklusive tätortens specifika kemiska egenskaper. Här introduceras analytisk kemi som ger en insikt i metoder för att identifiera och kvantifiera miljöstörande komponenter. Kursen baseras till stor del på exkursioner och laborativt arbete.

Nyckelbegrepp är grundämnenas egenskaper (atomens byggnad, periodiska systemet), kemiskt tillstånd och hur detta återspeglas i grundläggande reaktionsmönster (kemisk reaktionslära, jämvikt). Elektrokemiska processer introduceras. Grunderna tillämpas i form av de olika landskapselementens (luft, yt- respektive grundvatten, mark och berggrund) kemiska uppbyggnad och relationer till processer i mark och grund (kvartärgeologiska). Den praktiska delen av kursen har syftet att identifiera kemiska egenskaper i landskapet och att träna elementär laboratorteknik med en analytisk inriktning.

Miljövetenskap A, miljölagstiftning, 5 poäng

Lagrummen som styr samhällets relationer till naturmiljön i allmänhet sammanfattas. Fokus läggs på regional och lokal administration av miljölagar, liksom deras implementering i näringslivet. Internationella överenskommelser kommenteras.

Verksamhetsförlagd utbildning 1, 5 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Här praktiseras teoretiska kunskaper från utbildningens första del. Särskilt uppmärksammas inventeringsmetodik av biologiska system, provtagningsteknik för kemiska/fysikaliska parametrar samt enkel analys av de senare. Den analytiska förmågan tränas genom tolkning av biologiska och kemiska data i ett landskapsperspektiv.

Matematik, 5 poäng, Matematik, A-nivå

Matematik är ett mycket viktigt hjälpmedel för att kunna dimensionera insatser, genomföra projekt och som grund för ekonomiska bedömningar. På kursen tränas beräkningsfärdigheter inom dessa områden. Målet är att tillgodose att de studerande har sådana beräkningsfärdigheter som behövs för att förstå enklare naturvetenskapliga sammanhang och att kunna hantera enklare ekonomiska kalkyler.

Övningarna baseras på verkliga exempel och i så stor utsträckning som möjligt på dataunderlag som studenterna själva producerat. Underlaget omfattar kemiska mätningar, biologiska

inventeringar och ekonomiska data. Träningen utgörs av de fyra räknesätten, procenträkning, logaritmer, integraler och grundläggande statistik.

Miljöfysik, 5 poäng, Fysik, A-nivå

En stor del av våra förklaringsmodeller om landskapet eller miljöföroreningars egenskaper har fysik som grund. På kursen behandlas grundläggande fysikaliska egenskaper och tillämpningar genom, till exempel egenskaper hos energi och materia och deras samband.

Miljövetenskap A, miljöfarliga ämnen, 5 poäng

På kursen ges en inledande översikt av miljöstörande ämnens egenskaper, ursprung och rörelse genom olika miljöer. Grundläggande metoder för att värdera deras farlighet diskuteras från både traditionell toxikologisk testning och effekter i miljön.

Teoretiska moment studeras med distanspedagogik, medan de praktiska sker i form av gemensamma gruppövningar. De praktiska momenten tränar dels relationer mellan biologiska samhällens egenskaper och miljöförorening, dels kemisk karaktärisering. Ett mycket centralt moment är att djupare diskutera hur kemisk form påverkar den biologiska responsen och vilka kemiska metoder som står till buds för att bestämma föroreningens egenskaper. Metoderna omfattar en översikt av såväl fysikaliska, våtkemiska som instrumentella tekniker.

De praktiska momenten baseras på ett spårämnesförsök inom ett avrinningsområdes, vilket illustrerar både markens och avrinnande ytvattens egenskaper. Samtidigt får den studerande kompetens för att genomföra spårämnesförsök.

Verksamhetsförlagd utbildning 2, 5 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Kursen ger en introduktion till miljöproblem i ett europeiskt perspektiv, både i termer av aktuella problemställningar, men även hur olika delar av miljöarbetet är organiserat. Momentets teoretiska del är riktad mot kemiska problemställningar och fortsätter träningen av allmänkemiska principer. Den praktiska delen tränar förståelsen av hur olika naturmiljöers och föroreningars kemiska egenskaper påverkar behovet av åtgärder. Kursen kan förläggas till något EU-land, vilket ger språkträning och möjlighet att knyta kontakter.

Ekologi och turism, 10 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Kursens utgångspunkt är att från en fördjupad kunskap om ekologiska principer lära sig att nyttja olika landskap, landskapselement eller enskilda objekt för turismändamål. Fokus är riktad mot att utveckla lokala och regionala turismsystem i ett hållbarhetsperspektiv där naturgivna förutsättningar tas till vara. Grundläggande egenskaper hos nationella och internationella turismsystem behandlas. Vidare ingår, förutom turismobjekten, även kringaktiviteter så som transporter, boende, energiförsörjning, avfallshantering mm, vilka alla måste optimeras efter deras respektive inverkan på naturmiljön och i relation till miljöplaner. Storleken hos turismsystemen som diskuteras sträcker sig från lokal till regional verksamhet.

Landskap och kultur, 5 poäng, Miljövetenskap, B-nivå

För att utveckla och genomföra ekologiska turismsystem är det viktigt att ha kännedom om och att ta hänsyn till hur landskapet utvecklas genom samspelet mellan generella kulturbetingade fenomen, enskilda lokala objekt av kulturell art och naturens processer. Särskilt betydelsefullt är interaktionerna i ett lokalt perspektiv. I denna kurs presenteras metoder för att skaffa information om sådana företeelser och att implementera dem i planering och genomförande av aktiviteter inom ekologisk turism. I många fall är kulturhistoriska objekt starkt kopplade till egenskaper i landskapet där det krävs styrning av den yttre miljön för att bevara objektens attraktivitet.

Kulturhistorisk landskapsplanering och upprättande av miljövårdsplaner är två andra centrala moment som kursen behandlar.

Verksamhetsförlagd utbildning 3, 5 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Målet med kursen är att knyta samman och praktiskt omsätta de teoretiska momenten under terminen. Särskilt uppmärksammas planering och utveckling av lokala turismsystem.

Landskapet 2, 5 poäng, Miljövetenskap, B-nivå

Kursen är en fördjupning inom landskapsekologi, med fokus på egenskaper i landskapet som kan utnyttjas för att styra det mot definierade mål. Till de styrbara egenskaperna hör både levande och icke levande parametrar, men tonvikten i undervisningen ligger på de senare. Den studerandes kunskaper inom ekologi kommer att fördjupas under kursen. Vidare exemplifieras praktiska metoder för att styra landskapet.

Retorik I; introduktion och tillämpning, 5 poäng, A-nivå

Kursen behandlar konsten att framställa och gestalta information inför grupper samt att ge en grundläggande insikt i klassisk retorik. Fokus är riktat mot enskilda objekt och hur dessa framställs i muntlig, skriftlig och dramatisk form.

Marknadskommunikation, 5 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Inom turism verkar flera olika aktörer. Privata företag kan vara både anordnare och kunder, offentlig förvaltning kan också ha liknande roller men även vara tillståndsgivande myndighet givetvis förekommer också enskilda privatkunder. Kursen behandlar olika sätt att kommunicera i relation till budskapet och målgrupper. Särskilt diskuteras skriftlig kommunikation via tryckta alster och elektronisk distribution. Tillämpning av retoriska principer är en del i kursen. Interaktiva kommunikationsformer behandlas också. Den studerande får en orientering i nätverksbyggande.

Projektarbete och språkträning, 5 poäng, Miljövetenskap, A-nivå

Kursen avser att under praktiskt arbete med att utveckla ett valbart ekologiskt turismsystem samtidigt öva kommunikativa färdigheter. Den studerande har möjlighet att förlägga projektarbetet till något av de europeiska länder som ingår i nätverket. Språket skall ha förvärvats under tidigare studier eller utgöra ett hemspråk. Projektet kan alltså genomföras tillsammans med såväl privata som offentliga aktörer inom något EU-land.

3.3 Studieformer

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, lektioner, laborationer och exkursioner samt verksamhetsförlagda studier. I de enskilda kurserna blandas teoretiska och praktiska moment. De verksamhetsförlagda utbildningsmomenten omfattar förutom praktiskt inriktade delar även teoretiska moment. Delar av de verksamhetsförlagda momenten kommer att vara internationella. För närmare beskrivning, se respektive kursplan.

3.4 Obligatorisk närvaro

Närvaro är obligatorisk vid laborationer, exkursioner och verksamhetsförlagda studier. Vilka moment det gäller och deras omfattning framgår av respektive kursplan.

3.5 Tröskelregler

För tillträde till andra året krävs godkända kurser från år ett, motsvarande 30 poäng. För tillträde till kursen Landskapet 2, krävs att kurserna Landskapet 1, Miljökemi, Miljölagstiftning, Miljöfarliga ämnen samt Ekologi och turism är genomförda med godkänt resultat.

4 INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Goda förutsättningar finns för att anordna verksamhetsförlagd utbildning inom den Europeiska unionen. Studerande uppmanas att genomföra verksamhetsförlagd utbildning genom att delta i utbytesverksamheten mellan EU-länder.

5 BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). (6 kap. 10 § HF)

Som betyg skall användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd (6 kap. 11 § HF).

6 EXAMEN

Yrkehögskoleexamen (Vocational University Diploma) uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 80 poäng. I examensbeviset skall anges att ekologisk turism (Ecological Tourism) är det yrkesområde som utbildningen avser.

Mål se punkt 2.2.

7 BEHÖRIGHET FÖR TILLTRÄDE TILL PROGRAMMET

För tillträde till programmet krävs grundläggande behörighet.

8 URVAL, PLATSGARANTI OCH FÖRTUR

Vid urval till programmet används urvalsgrunderna betyg (50 procent av platserna) och resultatet från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet (50 procent av platserna).

9 TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING (6 kap. 12-14 §§ HF)

Beslut om tillgodoräknande av kurs i generell examen, om bedömningen sker i samband med begäran om examensbevis och kan betraktas som rutinmässig, fattas av chefen för Utbildnings- och forskningsavdelningen (se Rektors delegationer i utbildningsfrågor).

Beslut om tillgodoräknande i övriga fall, utom för erhållande av betyg på kurs, fattas av respektive institutionsstyrelse (se Rektors delegation i utbildningsfrågor).

Beslut om tillgodoräknande för erhållande av betyg på kurs fattas av examinator för den aktuella kursen (6 kap. 10§ HF).

För ytterligare information, se Tillgodoräknande för grundutbildningen vid Örebro Universitet.

10 ÖVRIGT

Efter avslutad utbildning med godkänt resultat uppnås 30 poäng i ämnet miljövetenskap som kan tillgodoräknas vid vidare studier inom ämnet, varav 20 poäng på A-nivå (Miljökemi, 5 poäng;

Miljöfarliga ämnen, 5 poäng; Ekologi och turism, 10 poäng) och 10 poäng på B-nivå (Landskap och kultur, 5 poäng; Landskapet 2, 5 poäng;).

Utbildningen sker i samverkan med Campus Kopparberg och Västerbergslagens Utbildningscentrum, Ludvika. Verksamhetsförlagda studier genomförs i samverkan med näringslivet och offentlig förvaltning.

IKRAFTTRÄDANDE- OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Denna utbildningsplan gäller från och med höstterminen 2005.